

Beszámoló a Cassino városában töltött félévről

2026 februárjában utaztam ki párommal Olaszországba, Cassino városába, hosszú távú tanulmányi céllal, az egész tavaszi félév időtartamára. Mindig is nagy vágyam volt megtapasztalni, milyen lehet külföldön, magyar diákként részt venni a felsőoktatásban, illetve szerettem volna közelebbről látni, hogy más országokban hogyan gondolkodnak a közgazdaságtanról, valamint arról, hogy milyen tudást tartanak fontosnak átadni a jövő gazdasági szakembereinek. Azt hiszem, biztosan kijelenthetem, hogy ez a szemeszter nagymértékben megváltoztatta az én látásmódomat is sok dologról, még a szakmán belül is.

Három tárgyat vettem fel a kinti egyetemen, és mind a három teljesen új tudást adott számomra. Az egyik tárgy a nemzetközi adózási problémákba biztosított nagyobb belátást, a második abba, hogyan kell feldolgozni és értelmezni már létező, a közpolitikához kapcsolódó adatokat, a harmadik pedig segített megérteni, mennyi belső és külső környezeti tényező befolyásolhatja időről időre egy vállalat felépítését és működését.

Ami számomra és társam számára is nagyon pozitív meglepetés volt, hogy az oktatók nem kizárólag a kiírt kötelező tananyagra fordítottak figyelmet, hanem arra is, hogy újszerű, érdekes és aktuális témákról adjanak át tudást. Olyan problémákról is szó esett, amelyekről a tankönyvek még nem feltétlenül írnak részletesen, vagy amelyek eddig kevésbé jelentek meg a szakmai életben, pedig fontos befolyásoló szerepük van. Ilyen volt például az a kérdés is, hogy mi történik akkor, ha valaki túlságosan is rátámaszkodik a mesterséges intelligencia tudására, és mikor fordulhat elő az, hogy egy valódi, nagyon összetett problémához érve már nem tud segíteni ez az eszköz. Ilyenkor különösen veszélyes lehet, ha az érintett személy vezetői szerepet tölt be, hiszen ebben az esetben a mesterséges intelligencia által kijelölt út akár hatalmas és visszafordíthatatlan problémákhoz is vezethet.

Ezekből a tárgyakból kettőt sikeresen teljesítettem, viszont az adózással kapcsolatos tárgynál, pontos nevén Issues in International Taxation, nem várt megpróbáltatásokkal kellett szembenéznem. Amit mindenképpen megtapasztal az ember az olasz oktatás során, az az olasz mentalitás. Ebben az esetben ez főként a nyugodtabb, kevésbé sürgető munkavégzésben jelent meg. Az előadások nagy része gyakran 30–40 perces késéssel indult, és sajnos több

alkalommal kiszámíthatatlanul alakultak az órák. Ennél a tárgynál több elmaradt óra is volt, ami számomra szokatlan volt ahhoz képest, amit Magyarországon megszoktam.

A felkészülést és az előadásokon való aktív részvételt tovább nehezítette a professzor úr kiejtése is. Sokszor nem értettem pontosan, miről van szó az olasz akcentus miatt, pedig ez különösen fontos lett volna, hiszen ehhez a tárgyhoz egy teljesen új szakmai nyelvezetet is el kellett sajátítanom. Rengeteg ismeretlen kifejezéssel és nyelvhasználattal találkoztam, bár középfokú angol nyelvtudással rendelkezem. Pozitívként ugyanakkor mindenképpen kiemelném, hogy nagyon sokat fejlődött az angolom, ezért valószínűleg a közeljövőben nekiugrok egy emelt fokú nyelvvizsgának is.

Ami szintén szokatlan volt, hogy a tárgyhoz szükséges kötelező olvasmány, amely a felkészülés alapját jelentette volna, nem volt feltöltve a diákok számára elérhető módon az oktató által. Így magamnak kellett megszereznem. Először könyvesboltokban és különböző online felületeken próbálkoztam, ahol viszont nem találtam túl megfizethető változatot. Szerencsére hosszas keresés után egy felsőbb éves egyetemi hallgató elküldte számomra PDF-formátumban.

A személyes felkészülésemet tekintve a vizsga kiírt időpontja előtt körülbelül egy hónappal kezdtem el célzottan készülni, mert pontosan tudtam, mennyire nehéz feladat előtt állok. A félév során leadott összes anyagon és a feltöltött gyakorló feladatokon is több alkalommal végigmentem. A felkészülés végére már szinte fejből tudtam a megoldásokat, két füzetet is teleírtam gyakorlással. Ironikus módon éppen erre a tárgyra szántam a legtöbb időt és energiát, részben azért is, mert ez volt az első vizsgám külföldön, végül mégis ez lett az egyetlen, amelyet nem sikerült teljesítenem.

Készítettem egy tanulási tervet is, amely alapján minden tárgyra megfelelően fel tudtam volna készülni, azonban egy váratlan fordulat ezt jelentősen megnehezítette. A vizsgát kevesebb mint 24 órával az eredeti időpont előtt egy héttel eltolták. Ez abból a szempontból befolyásolta a teljesítésemet, hogy ebben a plusz egy hétben már párhuzamosan kellett készülnöm a többi tárgyra is. Ezek a tárgyak kizökkentettek az addigi „adózási” gondolkodásomból, mivel teljesen más jellegű tudást és más szakmai nyelvet követeltek meg.

Ennek ellenére úgy éreztem, maximálisan felkészültem, és magabiztosan tudtam elmenni a vizsgára, annak ellenére is, hogy pontosan nem tudtam, mire számíthatok. A vizsgalapon azonban több komoly problémával is szembesültem. Az egyik az volt, hogy számomra nem voltak egyértelműek a kérdések megfogalmazásai és az elvárások, hiszen nem hasonlítottak arra a feladatmegfogalmazásra, amelyet a félév során a gyakorló feladatok levezetésekor használtunk. Emellett a vizsga szerkezete sem volt véleményem szerint teljesen megfelelő.

Én úgy értelmeztem, hogy az adózási feladatoknál minden esetben két különböző árat kell kiszámolni, illetve két különböző ár létezik: a fogyasztói és a termelői ár. Ezeket a felkészülés során alaposan az eszembe véstem. A probléma azonban az volt, hogy a feltöltött feladatokkal ellentétben a vizsgán csak egyetlen válaszadási mező volt feltüntetve az árral kapcsolatban, és az sem volt meghatározva, hogy a fogyasztói vagy a termelői árra van-e szükség. Én mindkettőt kiszámoltam, viszont nem vagyok benne biztos, hogy a megfelelő értéket írtam be a mezőbe.

A legnagyobb problémát ezek ellenére mégis a vizsga összetétele jelentette számomra. Összesen három feladat volt, és ezek közül csak az első típusával találkoztam a felkészülésem során. A másik kettővel nem, pedig lelkiismeretem szerint mindent megtanultam, amire szükségem lehetett volna a sikeres teljesítéshez.

Amikor kijöttem a vizsgáról, már tudtam, hogy ez sajnos nem úgy sikerült, ahogy szerettem volna. Őszintén szólva napokig nagyon magam alatt voltam emiatt, ami a többi vizsgára való felkészülésemet is megnehezítette. Ahogy érzékelttem, mások is hasonló cipőben jártak, mivel a vizsga első perceiben többen is beadták a dolgozatot. Olyat is hallottam, hogy az egyik hallgató odasúgta az oktatónak: „See you next time.”

Nem értettem, hogyan történhetett ez, és közben tudtam, hogy nekem csak egyetlen alkalmam van a teljesítésre. Ezen az egyetemen összesen két vizsgaalalom van minden egyes tárgyból: az egyik júniusban, a másik júliusban. Mi azonban a pénzügyi helyzetünk miatt nem tudtunk volna semmiképpen sem tovább maradni a második alkalomra.

Összességében először kudarcként éltem meg ezt a bukást, viszont később rájöttem, hogy ez a helyzet még jobban megtanított alkalmazkodni, és kitartásra is nevelt. Nem mondhattam azt,

hogy nem érdekel a többi tárgy sem, vagy hogy úgysem fogok átmenni. Hozzáteszem, számomra a másik két tárgy még ennél is bonyolultabb és megpróbáltatóbb volt, ezért nagyon rosszul éreztem magam, mert egy ideig úgy gondoltam, semmi értelme a további készülésnek. Úgy éreztem, hogy a hiányos kreditek miatt így már vissza kell fizetnem az ösztöndíj összegét.

Ennek ellenére törekedtem a megoldásra, felvettem a kapcsolatot az otthoni egyetemem koordinátorával, és nem adtam fel, mert reméltem, hogy sikerül megoldást találni. Bár a helyzet valóban nagymértékben befolyásolta a további motivációm, és minden eddigénél nagyobb félelmet keltett bennem, végül minden jól alakult. Hálás vagyok ezért a tapasztalatért, mert szükségem volt rá. Megerősítette bennem a B terv fontosságát, valamint azt a nagyon egyszerű, de számomra fontos motivációs gondolatot is, hogy: „Soha ne add fel!”

Ezzel a kiutazással beláttam, hogy idegen országokban mennyire más lehet az oktatás és a számonkérés, valamint mennyi eltérő tapasztalat létezik a diákok körében a továbbtanulással kapcsolatban. A kinti időszak alatt új, nemzetközi és szoros barátságokat is kötöttem, például Jordániából, Egyiptomból és Tunéziából érkező hallgatókkal. Emellett lettek ismerőseim Pakisztánból, Franciaországból, Bulgáriából és a világ több más tájáról is. Korábban nem gondoltam volna, hogy a kulturális különbségek ellenére ennyire könnyen lehet kapcsolatokat építeni, de rájöttem, hogy végső soron ugyanúgy diákok vagyunk, hasonló problémákkal és meglepően hasonló látásmóddal.

Több csodás és jó embert ismerhettem meg az olaszok közül is, bár meglepő módon azt tapasztaltam, hogy az olaszok nagy része, körülbelül kilencven százaléka nem beszélt angolul. Emiatt sok esetben szavak nélkül is meg kellett értenünk egymást, ami az esetek nagy részében sikerült, de volt olyan is, amikor nem. A legjobb példa erre Stefano volt. Több alkalommal is szükségünk volt segítségre, és ilyenkor megjelent Stefano, az albérletünk tulajdonosa, aki sajátos módon képviselt minket. Segítőkész, korrekt, végtelenül lelkiismeretes ember volt, ugyanakkor igazi erős olasz temperamentummal rendelkezett.

Úgy gondolom, hogy ez a kiutazás nagymértékben fejlesztette az önállóságomat, és óriási mértékben tágította a látásmódomat. Ezeket a tapasztalatokat biztos vagyok benne, hogy a jövőben is hasznosítani fogom.

Végső soron életem egyik legszebb élményét köszönhetem a Pannónia Programnak, és biztos vagyok benne, hogy egyszer, ha már csak nosztalgiából is, de vissza fogok térni ebbe az olasz kisvárosba, Cassinóba.

Kelt: Lukácsháza, 2026.07.07

Ávár Orsolya Anna

Fotók a kinti tartózkodásról

Cassino és Róma látképe

Formia és egy este nemzetközi barátainkkal